

รูปจาก (1)

เภสัชกรหญิงสุขสงบ บัวสรวง

**“ผู้สร้างความเข้มแข็งให้กับ
งานเภสัชกรรมโรงพยาบาลและเภสัชกรรมชุมชน”**

เภสัชกรหญิงสุขสงบ บัวสรวงเป็นผู้บุกเบิกงานด้านเภสัชกรรมโรงพยาบาลของโรงพยาบาลรามาริบัติให้เจริญรุ่งเรืองและกลายเป็นต้นแบบของงานเภสัชกรรมในโรงพยาบาลของรัฐในเวลาต่อมา ท่านเป็นที่นับถือและเป็นที่รักของเภสัชกรรุ่นน้องและเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน ท่านจึงสามารถเป็นแกนนำกลุ่มเภสัชกรในสองสาขา คือ เภสัชกรรมโรงพยาบาลและเภสัชกรรมชุมชน จนพัฒนาต่อมาเป็นสมาคมวิชาชีพสองแห่งที่สร้างความเข้มแข็งให้วิชาชีพสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน คือ สมาคมเภสัชกรรมโรงพยาบาลแห่งประเทศไทย และสมาคมเภสัชกรรมชุมชนแห่งประเทศไทย เนื้อหาของบทความนี้เรียบเรียงจากการสัมภาษณ์เภสัชกรหญิงสุขสงบในวันที่ 16 เมษายน 2539 เมื่อท่านอายุ 77 ปี โดย วินนา เจริญสุวรรณ ยุพดี ศิริสินสุข นียดา เกียรติยิ่งอังศุลี อิงอร มันทรานนท์ และวิพากุลสมบูรณ์ (2)

เภสัชกรหญิงสุขสงบ บัวสรวง เกิดเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2462 ที่จังหวัดเชียงราย ท่านเป็นบุตรของหลวงพิสิฐแพทยากร (เปลื้อง เปมะวิภาต) และนางสงวน เปมะวิภาต ท่านสมรสกับนายเอื้อ บัวสรวง มีธิดา 4 คน โดย 2 ท่านเป็นเภสัชกร คือ ญญ.อาภาพรรณ ทองบุญรอด และเภสัชกรหญิงสันหลักษณ์ บัวสรวง บิดาของท่านเป็นนายแพทย์สาธารณสุข จึงต้องย้ายไปทำงานในจังหวัดต่างๆ เภสัชกรหญิงสุขสงบในวัยเด็ก จึงอาศัยอยู่กับคุณตาคุณยาย ท่านจบชั้นประถมต้นที่โรงเรียนสตรีประจำจังหวัดสวรรคโลก (สมัยนั้นยังเป็นจังหวัดอยู่) จบชั้นมัธยมต้นที่โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี มณฑลพิษณุโลก และจบชั้นมัธยมปลายจากโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร

บิดาของท่านเป็นแพทย์ จึงอยากให้ท่านเรียนแพทย์ ท่านได้เข้าเรียนเตรียมแพทย์ ณ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย แต่เนื่องจากที่ไม่คุ้นเคยกับการเรียนที่อิสระและชอบเล่นกีฬามาก ทำให้สอบตกในหลายวิชา ท่านจึงสอบเข้าใหม่ในคณะเภสัชศาสตร์ พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีเรียน แต่ยังคงเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอ ในระหว่างนั้นเป็นช่วงที่มีเหตุการณ์ทำให้การเรียนต้องซบเซาเป็นระยะๆ เช่น น้ำท่วมใหญ่ในปี 2485 สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้น เหตุการณ์เหล่านี้ทำให้นิสิตสอบไล่ผ่านได้ด้วยดี เภสัชกรหญิงสุขสงบสำเร็จการศึกษาเภสัชศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ใน พ.ศ. 2490

ท่านสนใจงานเภสัชกรรมโรงพยาบาล จึงสมัครงานกับชุมชนเภสัชการโกวิท หัวหน้าแผนกเภสัชกรรมโรงพยาบาลศิริราช เภสัชกรหญิงสุขสงบทำงานที่แผนกเภสัชกรรมโรงพยาบาลศิริราชเป็นเวลา 20 ปีในแผนกคลังเวชภัณฑ์จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2510 มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ได้เปลี่ยนชื่อเป็นมหาวิทยาลัยมหิดลและมีการก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์รามาริบัติ แพทย์ในภาควิชาต่าง ๆ ในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมารวมกลุ่มกันเพื่อก่อตั้งคณะใหม่ เภสัชกรหญิงสุขสงบเป็นเภสัชกรคนเดียวที่เสนอตัวมาเป็นผู้ร่วมก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติในปี พ.ศ. 2511 เภสัชกรหญิงสุขสงบเล่าว่า การทำงานในช่วงนั้นเป็นช่วงที่ตื่นตัวที่สุดในชีวิต โดยทุ่มเทความคิดบุกเบิกงานอย่างเต็มที่ งานของแผนกเภสัชกรรมได้รับการสนับสนุนและการยอมรับจากแผนกอื่น ๆ เป็นอย่างดี มีการนำเครื่องมือทันสมัยมาใช้ เช่น เครื่องนับเม็ดยา การ prepacking ยาที่มีปริมาณการใช้มากๆ ทำให้งานคล่องตัวและรวดเร็ว เป็นตัวอย่างที่โรงพยาบาลอื่น ๆ มาดูงานเป็นประจำ ท่านได้สมัครเป็นสมาชิกของ “American Association of Hospital Pharmacist” และได้มีโอกาสไปประชุมวิชาการและดูงาน

เกี่ยวกับเภสัชกรรมโรงพยาบาล ในหลายประเทศ ทำให้งานนำความรู้ที่ได้รับมาปรับปรุงใช้กับโรงพยาบาลรามาธิบดี เช่น การเก็บใบสั่งยาที่สำคัญ ๆ เข้าไว้ในไมโครฟิล์ม การมีหน่วยเภสัชกรรมย่อยและเภสัชกรประจำหอผู้ป่วย (satellite pharmacy) การใช้ระบบจ่ายยาแบบหนึ่งหน่วยขนาดใช้ (unit dose) ตลอดจนมีงานที่ถือว่าทันสมัยที่สุดในขณะนั้น คือ งานเภสัชกรรมคลินิกการมีเภสัชกรเยี่ยมผู้ป่วยพร้อมแพทย์ เพื่อทำให้การตอบปัญหาเกี่ยวกับยาเป็นไปอย่างสะดวกและเข้าใจกัน

นอกจากนี้เภสัชกรหญิงสุขสงบเป็นศูนย์กลางในการเชิญเภสัชกรโรงพยาบาล ที่อยู่ตามแผนกต่าง ๆ ตลอดจนเภสัชกรที่ทำงานในคณะวิชาที่อยู่ใกล้ ๆ มาพบปะปรึกษาหารือกันเป็นประจำ ทั้งยังริเริ่มเชิญหัวหน้าแผนกเภสัชกรรมจากโรงพยาบาลต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ มาประชุมกันหลายครั้งเพื่อก่อตั้งกลุ่มเภสัชกรโรงพยาบาล ภายใต้เภสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย เมื่อก่อตั้งกลุ่มสำเร็จเภสัชกรหญิงสุขสงบจึงได้รับคัดเลือกให้เป็นประธานกลุ่มคนแรกและดำรงตำแหน่งนี้ติดต่อกันนานหลายปี ต่อมากลุ่มนี้ได้พัฒนาเป็นสมาคมเภสัชกรรมโรงพยาบาลแห่งประเทศไทย ท่านได้รับเลือกให้นายกคนแรกของสมาคมฯ ในปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์และยอมรับกันว่า สมาคมฯ ที่ท่านมีส่วนผลักดันให้เกิดนั้น ได้สร้างความก้าวหน้าให้กับวิชาชีพเภสัชกรรมในโรงพยาบาลอย่างมากและเป็นกำลังที่สำคัญยิ่งของวิชาชีพ

เภสัชกรหญิงสุขสงบเกษียณอายุราชการในปี พ.ศ. 2522 ท่านได้รับโล่เกียรตินิยมในปี 2522 จากเภสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทยในฐานะผู้ให้ความร่วมมือส่งเสริมกิจกรรมของสมาคมจนถึงวาระเกษียณอายุ เมื่อเกษียณอายุ ท่านเปิดร้านยาชื่อ “สี่เภสัช” เพราะมีสมาชิกในครอบครัว 4 ท่านเป็นเภสัชกร คือ ตัวท่าน บุตรสาว 2 คน และบุตรชาย 1 คน เภสัชกรหญิงสุขสงบเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเภสัชกรชุมชน ด้วยความสามารถและความอาวุโสตลอดจนเป็นที่เคารพของเภสัชกรรุ่นน้อง ท่านจึงได้รับเลือกเป็น “ประธานกลุ่มเภสัชกรชุมชน” ถึง 4 สมัย (8 ปี)

ในระหว่าง พ.ศ. 2522-2530 ต่อมากลุ่มเภสัชกรชุมชนก่อตั้งบริษัทมหาชน “บริษัทชุมชนเภสัชกรรม จำกัด” เพื่อผลิตยาออกจำหน่ายแก่สมาชิก ร้านยา และโรงพยาบาลทั่วไป เภสัชกรหญิงสุขสงบเป็นประธานกรรมการคนแรกของบริษัท การมีส่วนร่วมผลักดันให้เภสัชกรร่วมกันสร้างโรงงาน “บริษัทชุมชนเภสัชกรรม จำกัด” ถือเป็นผลงานเด่นที่ท่านภาคภูมิใจ ต่อมา กลุ่มเภสัชกรชุมชนได้พัฒนาเป็นสมาคมเภสัชกรรมชุมชนแห่งประเทศไทย ในปัจจุบันสมาคมฯ แห่งนี้กำลังสร้างความก้าวหน้าครั้งใหญ่ให้กับวิชาชีพเภสัชกรรมชุมชนด้วยความพยายามนำร้านยาเข้าสู่ระบบประกันสุขภาพของประเทศ

งานร้านยาเป็นสิ่งที่ท่านชอบมากและไม่ยอมเลิกทำแม้มีอายุมาก บุตรสาวของท่านเล่าในหนังสืออนุสรณ์งานศพว่า ลูกหลานขอให้ท่านเลิกทำงานในร้านยาและพักผ่อนอยู่กับบ้าน แต่ท่านก็ไม่ยอมและไปทำงานที่ร้านยาทุกวัน ชีวิตหลังเกษียณของท่านจึงอยู่ที่ร้านยาเป็นส่วนใหญ่ แพทย์ที่รักษาท่านกล่าวว่า เภสัชกรหญิงสุขสงบในวัยชรามีความสดใสและความจำดีเลิศ บุตรสาวของท่านคิดว่า อาจเกิดจากการที่ท่านได้พบปะผู้คนหลากหลายที่แวะมาที่ร้านยา

เภสัชกรหญิงสุขสงบจากไปด้วยโรคปอดบวมในวันศุกร์ที่ 7 กุมภาพันธ์ 2557 ด้วยวัย 95 ปี

เอกสารอ้างอิง

1. Ramathibodi Archives and Museum. Condolences on the death of Suksangob Buasrung [online]. 2014 [cited Jun 22, 2016]. Available from: www.facebook.com/rama.museum/posts/606051869444763.
2. Liansuwan W, Sirisinsuk Y, Kiatying-Angsulee N, Mondranont I, Kulsomboon V. The roles of Thai pharmacy leaders, 1932-1992. Bangkok: Faculty of pharmaceutical sciences; 1997.